

Креативність для педагога – це рівноваженість, сміливість поглядів, терпимість до оточуючих, адже вони знають, що кожна людина бачить світ по-своєму. На думку видатного педагога В. Сухомлинського, для того, щоб бути цікавим учителем, необхідно турбуватися про те, щоб вашим учням було що у вас відкривати. Працюючи в атмосфері творчості, педагог удосконалює себе і навколишній світ. Творчість – це позитивне мислення та одна із головних умов професійної компетентності педагога.

Використовуючи власні креативні здібності вчитель змінює парадигму навчання, вміло запроваджує в освітньому процесі сучасні методи і прийоми навчання, розширює коло власних нових ідей (для поліпшення якості навчання учнів та самовдосконалення), формує особистість в цілому. Будь-яке творче заняття допомагає педагогу знаходити особистісний сенс і досягти власні цінності.

Список використаних джерел:

1. Гриненко І. В. Педагогічні умови розвитку креативності майбутніх учителів гуманітарного профілю у процесі фахової підготовки [Текст] : автореф. дис... канд. пед. наук: 13.00.04 / Гриненко Ігор Васильович; Тернопільський національний педагогічний ун-т ім. Володимира Гнатюка. Т., 2008. 20 с.
2. Креативність – головна якість людини в 21 столітті. URL: <https://creativecountry.org/aboutcreate/>
3. Курс з креативності. URL: https://doc-0s-00-apps.viewer.googleusercontent.com/viewer/secure/pdf/qaluid9evi94gu2d6dborj08q9tggdmt/a7gggh362jpn0orobusu94b8bua8gn71/1582101225000/drive/09488155990625043985/ACFrOgBHZsHzGz29K6A0GeXYG_OosxChwkj8GFx_8R6eV_k42E1SowK3GOSUig3AUXLD0xOkNtButEdERyGnfEAXCNc9yFvGkH7zNDIQjnnknAjJmyKeOQGpEqnikvdhjrAZPtu7EYWOLjAX3FZ97?print=true&nonce=blr1l6jsibs5s&user=09488155990625043985&hash=vds4ugc4s3688rd00ufjqdf8dntp3p62
4. Николаева Н.И. Психология детского творчества. URL: http://loveread.ec/read_book.php?id=48084&p=4#gl_6

ОРГАНІЗАЦІЯ ПОЗААУДИТОРНОЇ РОБОТИ МАЙБУТНІХ УЧИТЕЛІВ ПОЧАТКОВОЇ ШКОЛИ У ПРОЦЕСІ ФОРМУВАННЯ ЇХ ГОТОВНОСТІ ДО ПРИРОДООХОРОННОЇ ДІЯЛЬНОСТІ

Інна Стахова, аспірант

*Науковий керівник: К.Л. Крутій, доктор педагогічних наук, професор
Вінницький державний педагогічний університет імені Михайла Коцюбинського (Україна)*

ORGANIZATION OF THE OFF-AUDITORY WORK OF FUTURE PRIMARY SCHOOL TEACHERS IN THE PROCESS OF FORMING THEIR PREPAREDNESS TO ENVIRONMENTAL ACTIVITIES

Inna Stakhova, postgraduate student

Vinnitsia Mykhailo Kotsiubynskyi State Pedagogical University (Ukraine)

Інтеграційні процеси, складна екологічна ситуація стимулюють нашу країну до ефективної природозахисної діяльності. Особлива увага акцентується на гуманне виховання підростаючого покоління, формування екологічно-доцільної поведінки населення. Тому перед педагогічними закладами вищої освіти стоїть складне та дуже важливе завдання – формування готовності майбутніх учителів до природоохоронної діяльності у початковій школі. Адже молодший шкільний вік – сенситивний період для розвитку усіх пізнавальних процесів дітей та формування у них свідомого, екоцентричного типу мислення.

Питання формування готовності майбутніх педагогів до природоохоронної діяльності у початковій школі висвітлена у стратегічних документах, що визначають напрями розвитку нашої держави, а саме у Порядку денному на XXI століття, Стратегії ЄЕК ООН з освіти в інтересах збалансованого розвитку, у Законах України «Про охорону навколишнього середовища», «Про середню загальну освіту», «Про вищу освіту», у Державній національній програмі «Освіта» («Україна XXI століття»). У Законі України «Про освіту», обґрунтовано необхідність формування всебічно розвиненої особистості, яка здатна до життя в суспільстві та цивілізованій взаємодії з природою. Філософські питання природничо-наукової освіти висвітлюються у працях В. Буданова, А. Вербицького, Б. Гершунського, В. Краєвського,

В. Розіна, В. Серікова, В. Стьопіна та ін. Готовність до природоохоронної діяльності у початковій школі передбачає становлення світоглядної позиції майбутнього педагога, формування фундаментальних знань про наукову картину світу, екологічної свідомості на основі уявлень про перспективи усталеного розвитку людства (В. Вернадський, В. Казначеев, М. Моєсєєв, П. Тейяр-де-Шарден, А. Урсул, О. Чижевський). Особливості організації позааудиторної діяльності майбутніх педагогів досліджено у працях І. Соколової, Л. Кондрашової, Г. Троцько, Л. Прокопів, М. Донченко, С. Вітвицької та ін.

Формування готовності майбутніх учителів до природоохоронної діяльності здійснюється через природничу освіту, набуття необхідних природничо-наукових знань та природничо-методичних умінь, головною ідеєю якої має бути індивідуальна та суспільна відповідальність за навколишнє середовище, забезпечення збалансованого, гармонійного розвитку людини та природи; використання місцевих матеріалів для пояснення глобальних проблем та законів; визнання природи найкращою лабораторією для пізнання та збереження світу. На думку, О. Свистак-Яроцької, природоохоронна діяльність – це здатність жити в гармонії з природою, проявляти до неї толерантне ставлення для забезпечення комфортних, екологічно безпечних умов життя для себе та наступних поколінь, здатність приймати кардинальні рішення та нести за них відповідальність у процесі збереження, відновлення та покращення природного середовища [10, с. 87]. С. Совгіра переконана, що природоохоронна діяльність, як частина екологічної освіти, є актуальною соціально-економічною та психолого-педагогічною проблемою, змістом якої є формування розуміння сучасних екологічних проблем виховання відповідальності за стан довкілля, оволодіння навичками етичної поведінки в природі [11, с. 21]. Формування готовності майбутніх учителів до природоохоронної діяльності здійснюється через природничу освіту, набуття необхідних природничо-наукових знань та природничо-методичних умінь, головною ідеєю якої має бути індивідуальна та суспільна відповідальність за навколишнє середовище, забезпечення збалансованого, гармонійного розвитку людини та природи; використання місцевих матеріалів для пояснення глобальних проблем та законів; визнання природи найкращою лабораторією для пізнання та збереження світу. Освітній процес відбувається в процесі аудиторної та позааудиторної роботи.

Організація позааудиторної роботи у педагогічному навчальному закладі – особливе і складне завдання, розв'язання якого вимагає, з одного боку, пошуку і приведення в дію нових форм впливу на студентів, відпрацювання нових методик, а з іншого – активізації традиційних видів діяльності, збереження досягнень минулого. Як зауважує Л. Кондрашова, організація позааудиторної роботи в тій чи іншій формі дозволяє розгорнутися певному виду діяльності студентів, створити потрібну систему взаємодії між ними, специфічно розділити ролі, забезпечити необхідні умови для їх професійного становлення [7, с. 9].

У сучасній педагогічній науці існують різні види позааудиторної роботи: фронтальні або масові; групові або гурткові; аудиторні або позааудиторні; індивідуальні. Багато науковців роблять спроби класифікувати форми організації освітнього процесу, поділяючи їх на такі групи: словесні (збори, консультації, радіогазета, усний журнал, зустріч); наочні (організація лабораторій для проведення експериментів), практичні (організація та проведення екологічних стежин, квестів, проєктів, участь в агіт-бригадах, пропаганда екологічної поведінки, виготовлення еко-буклетів).

До **індивідуальних завдань** можна віднести: заповнення таблиць, підготовка реферативних повідомлень, підбір відео-матеріалів, укомплектування природоохоронної бібліотеки, написання екологічних казок тощо.

До **групових завдань** належать:

- 1) проведення дослідів як репродуктивних (дослідження властивостей води, повітря, ґрунту), так і творчих (змішування рідин, проведення найпростіших хімічних реакцій);
- 2) проведення спостережень (за ростом рослин, за життєдіяльністю тварин у куточку природи);

3) організація проектної діяльності («Врятуй первоцвіти», «Допоможи тваринам перезивамути», «Посади своє дерево», «Зустрінь птахів», «Чистий ліс», «Краплинка води», «Город на підвіконні» тощо);

4) організація та проведення квестів («Життя підводних мешканців», «Флора лісу», «Царівна фауна», «Спайдер-мен у нашому місті» тощо).

До **масових** завдань належать:

1) організація творчих виставок художників-пейзажистів, художників-аніمالістів, поетів, що пишуть вірші про природу;

2) організація екологічних вечорів. Вечір, як будь-яке масовий захід, вимагає чіткої організації. Мета вечора – розкрити в суворій послідовності і цікавій формі цілу тему, тому порядок виступів необхідно добре продумати, а самі виступи повинні бути короткими і чіткими. Якщо цього не буде зроблено, то вечір може затягнутися і замість пробудження інтересу викличе зворотну реакцію: він може здатися нудним. Тривалість вечора не повинна перевищувати 1,5-2 години. Якщо вечір буде недовгим, але дуже цікавим, то наступного вечора студенти будуть чекати з нетерпінням. Методика підготовки та форма проведення вечора можуть бути різними в залежності від теми і поставленої мети. Найчастіше вони організуються в традиційній формі чергуються повідомлення учнів з широким використанням демонстраційних психологічних дослідів і експериментів, переглядом екологічних відео, фільмів тощо;

3) популярною формою позааудиторної роботи є випуск екологічної газети. Рубрики корисно робити різноманітними, щоб враховувати різні пізнавальні інтереси, статті доцільно розміщувати щодо короткі за обсягом і супроводжувати їх ілюстраціями (особливо для стінного друку);

4) природоохоронні конференції зазвичай проводяться як підсумок певної навчально-дослідницької роботи групи учнів або студентів. Головна їхня відмінність від вечорів – більш серйозна тематика. У закладах вищої освіти традиційно організуються студентські наукові конференції, на яких студенти доповідають про результати своєї наукової роботи. Типовою формою їх проведення є усні виступи студентів, які вони роблять на відповідних секціях. На виступ зазвичай відводиться 10-15 хв, після чого доповідачу ставлять запитання. Традиційними методичними проблемами проведення таких конференцій є: обмежена можливість діалогу з виступаючим для обговорення доповіді (з огляду на дефіцит часу); надмірна тривалість наукового засідання в цілому;

5) організація екологічних та природоохоронних стежин, що мають на меті очищення та збереження навколишнього середовища: «Подбай про рідний край», «Збережи природу навкруги», «Квітка сонця», «Україна-перлина».

Отже, організація позааудиторної діяльності у процесі природоохоронної діяльності майбутніх учителів початкової школи займає дуже важливе місце. Вона допомагає глибше розвинути пізнавальні інтереси, краще познайомитися із екологічними проблемами навколишнього середовища та шукати ефективні шляхи їх вирішення.

Список використаних джерел:

1. Білоус В. С. Інтеграція університетської науки у світовий інформаційний простір / В. С. Білоус, Н. І. Лазаренко, А. М. Коломієць // Вісник Книжкової палати. – 2017. – №3. – С.19-23.
2. Голюк О.А. Обґрунтування компонентів творчого потенціалу майбутнього педагога ДНЗ та школи I ступеня / О.А. Голюк // Сучасні технології розвитку професійної майстерності майбутніх учителів : матеріали Всеукраїнської Інтернет-конференції, 28 жовтня 2015 р. // FOLIA COMENIANA : вісник Польськоукраїнської науково-дослідної лабораторії дидактики імені Я.А. Коменського. – Умань: ФОП Жовтий, 2015. – С. 38–42.
3. Голюк О.А. Становлення суб'єктної позиції майбутніх вихователів ДНЗ та вчителів початкової школи в процесі фахової підготовки / О.А.Голюк // Актуальні проблеми дошкільної та початкової освіти в контексті європейських освітніх стратегій: збірник матеріалів науково-практичної конференції викладачів і студентів інституту педагогіки, психології і мистецтв (Вінниця, ВДПУ ім. М.Коцюбинського, 6-8 квітня 2016 р.) / за ред. Г.С.Тарасенко; Вінницький державний педагогічний університет імені Михайла Коцюбинського, інститут педагогіки, психології і мистецтв. – Вінниця: ТОВ «Нілан ЛТД», 2016. – Вип. 5. – С. 275-279.

4. Григорович О.П. Формування основ екологічної культури молодших школярів засобами екологічного просвітництва / О.П. Григорович, К.М. Волохата // Молодий вчений, №5.2 (69.2), 2019. – С.122-125
5. Демченко Е., Кит Г., Голюк О., Родюк Н. Развитие субъектности будущих педагогов в контексте подготовки к работе с одаренными детьми / Елена Демченко, Галина Кит, Оксана Голюк, Наталья Родюк // Society, Integration, Education. Proceedings of the International Scientific Conference, May 25th-26th, 2018. – Rezekne : Rezekne Academy of Technologies, 2018. – P. 507-519.
6. Каплінський В. В. Орієнтація вищого навчального закладу на забезпечення якості освіти / В. В. Каплінський, Н. І. Лазаренко // Психологія і педагогіка на сучасному етапі розвитку наук: актуальні питання теорії і практики: зб наук. робіт. – Одеса: ГО «Південна фундація педагогіки», 2016. С.– 111-114.
7. Кондрашова Л.В. Внеаудиторная работа по педагогике в педагогическом институте / Л.В. Кондрашова. – К.: Вища школа. – 1990. – 16с.
8. Лазаренко Н. И. Формирование лекторского мастерства преподавателя в условиях вхождения в европейское образовательное пространство [Publicacia bola vydana elektronicky v Digitalnej kniznici UK RU] / Н. И. Лазаренко // Zbornik prispevkov z medzinarodnej Presovevedeckej konferencie konanej dria 18. Maja 2018 na Katadre andragogaky, Fakulta humanitnych a prirodych vied Presovskej university v Presove. URL: P150-161. <http://www.pulib.sk/web/kniznica/elpub/dokument/Lukasova3>.
9. Лазаренко Н. И. Теоретико-методологічні засади підготовки фахівців в умовах сучасних трансформаційних змін / Н. И. Лазаренко // Actual question and problems of development of social sciences : Conference Proceedings. – Kielce: Holy Cross University. – P.172-175.
10. Свистак-Яроцька О.Л. Теорія екологічної освіти: від елементарних знань про природу до складової освіти для сталого розвитку суспільства / О.Л. Свистак-Яроцька // Педагогіка та психологія: зб.наук.праць. – Харківський національний педагогічний університет імені Г.С. Сковороди: Харків: Рожко С.Г., 2017. – Вип.56. – С. 86-99.
11. Совгіра С.В. Формування екологічного професіоналізму майбутнього вчителя / С. В. Совгіра. – К.: Наук. світ, 2002. – 178 с.
12. Стахова І.А. Творчий підхід до організації природничо-наукової підготовки майбутніх учителів початкової школи / І.А. Стахова // Молодий вчений. – № 5.2 (57.2), 2018. – С.127-130.